

и новини“, в. „Турция“, бр. 11, 3 май 1869, с.4). Непосветеният в спецификата на възрожденския политически език лесно би се изкушил да изтъкува тази употреба като индикация за елементарността на политическите познания на автора, или най-малкото като аргумент в подкрепа на тезата за неустойчивост на специализирания политически речник, в който с „партия“ в един и същ контекст може да се обозначи изпълнителната власт, църквата и дори демосът (предполага се, че се има предвид народът)! Очевидно, че подобно на други ключови понятия, и „партия“ има несистематична употреба във възрожденското публично говорене.

Прилагаме и трети пример, който е емблематичен за цялата вестникарска практика и засяга понятията „**радикален**“ и „**радикализъм**“. Пословично е негативното отношение на цариградските издания към радикалните идейно-политически течения, които се обявяват за коренни, революционни (често деструктивни) трансформации на обществените структури и процеси, но това не пречи същите тези издания често да настояват упорито пред управляващите османски кръгове за осъществяването на „коренни“/ „радикални“ реформи.

Изглежда повече от очевидно, че езикът на възрожденската политическа комуникация не е „вдървен“, а носи потенциал на диалогичност, отвореност и адаптивност на категориалния регистър. Политическият метаезик през 70-те години на XIX в. още е в суров вид, със забележими колебания в семантиките и употребите при различните издания.

Ако трябва да се опрости комплексът от потенциални изследователски ядра, концептуалната квинтесенция на темата за политическото съдържание на цариградския ни печат в последното десетилетие преди Освобождението може да се ограничи до проследяването на усилията на този печат да създава/задоволява четири основни полета на политически познавателен интерес:

- I. Интерес към **теми**.
- II. Интерес към **сюжети** (типични истории).
- III. Интерес към **образи**.
- IV. Интерес към **детайли**.

Тези полета са естествена територия за разгръщане на системно и многопосочно култивирувания **универсализъм** в познанията и възгледите на българите за света и себе си. От появата на вестниците информацията за света и стремежът не само за нейното усвояване, но също и за обогатяването ѝ, стават постоянен фактор на универсализма в Българското възраждане, оформяйки сходства с Ренесанса и успоредици с идеалите на Просвещението - енциклопедизъм, професионализъм, реформаторски дух и модерни схващания за света, нацията и индивида.